

Akik aggódva figyelik az emberiség jövődő sorsát, egyre többet küszködnek a levegő és a víz tisztaságáért, mert mindkettő vészes mértékben szennyeződik. S ezzel körülbelül egyenértékűen veszélyes, ha nem veszélyesebb az a zajártalom, amelynek mindnyájan ki vagyunk téve. Az úgynevezett civilizációs betegségek közül az egyik legsúlyosabb az, amelyet az állandó és sajnos szüntelenül fokozódó zaj idéz elő.

Szinte tragikomikus ugyanakkor, hogy az emberek egy tekintélyes része mennyire fél a csöndtől. Azt hiszem, nem fogunk túlzottan mellé, ha úgy ítéljük meg ezt a jelenséget, hogy félnek saját maguktól. Valahogy úgy vannak, mint Stefan Zweig *Égő titok* című elbeszélésének egyik hőse, a fiatal báró, akit az író így jellemez: „Semmiféle hajlandóság nem élt benne, hogy önmagával szemben álljon, lehetőleg el is kerülte az ilyen találkozásokat, mert egyáltalán nem akart meghitt ismeretséget kötni önmagával.” Éppen ezért ha kell, ha nem, üvölt a rádió, harsog a magnó, pörög a lemezjátszó. A zsebrádió jóvoltából már a hegyek és az erdők is visszhangzanak. Sajnos nagyon sokan borzadnak a csöndtől. Vagy azért, mert annyira üresek és tartalmatlanok, hogy nem tudnak a csöndben önmagukkal mit kezdeni, vagy azért, mert a zajjal a bennük lévő összevisszaság hangzavarát óhajtják túlharsogni.

Az egyház mindig tudta, hogy az Istennel való találkozáshoz csönd kell. A régi remeték többek között ezért is vonultak pusztába. Az ősi monostorokat ezért építették a vadonban, ezért egyik főszabály a szerzetesházakban ma is a csönd. Vannak olyan szigorú szerzetesrendek, ahol szinte semmit sem beszélnek. Mivel a lelki élet bizonyos mértékű csönd nélkül lehetetlen, a vallásos embernek nemcsak hogy nem szabad félnie a csöndtől, hanem ellenkezéleg: igényelnie kell azt.

Érdekes újítása a liturgiának, hogy a szentmise rendjébe is beiktatta a csöndet. A szertartási szabályok előírják, hogy a pap szentmise végzése közben három alkalommal álljon meg bizonyos időre, és ez alatt az idő alatt mindenki maradjon csöndben. Az első ilyen alkalom a szentmise kezdetén van. Miután elhangzott a főlhívás, hogy „vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és bánjuk meg bűneinket”, rövid csönd következik. Ennek a néhány

másodpercnél, vagy legföljebb egy percnél nem az a rendeltetése, hogy valaki ezalatt belebújék imakönyvébe vagy a rózsafüzér szeméit pörgesse. Magunkba kell pillantanunk, rövid „leltározást” kell végeznünk: vajon a legutóbbi szentmise óta, amelyen részt vettünk, mi nehezedik a lelkünkre? Mondják, hogy az ember halálveszély esetén egy pillanat alatt át tudja tekinteni egész életét. Talán a szentmisén sem kell sok idő, hogy szembenézzünk önmagunkkal, nyiltan megvalljuk az Úristennek gyarlóságunkat és őszinte bánatfohással bocsánatát kérjük.

Másodszor rövid csönd van „Dicsőség” után, amikor a pap ajkáról elhangzott a „Könyörögjünk” fől szólítás. Ennek a csöndnek is kettős a rendeltetése. Egyrészt az, hogy mielőtt a jó Istenhez szólnánk, lelkiileg szedjük kissé össze magunkat, hiszen nagy dolog az, hogy vele beszélhetünk. Másrészt az a célja, hogy az egyház hivatalos könyörgése előtt lélekben röviden tárjuk mennyei Atyánk elé azt, amit mi személy szerint is kérni akarunk és várunk tőle ebben a szentmisében. Gondoljuk meg, hogy ha valaki néhány perces magánkihallgatást kaphatna a római pápától, e nagy esemény előtt, hogy rendbeszedné magát s hány-szor átgondolná előbb, mit fog a Szentatyának mondani.

A harmadik csöndes idő a szentáldozás után van. Miután a pap összerakta a kelyhet, egy kicsit magába mélyedve imádkozik. Ennek a csöndnek az a rendeltetése, hogy aki áldozott a szentmisében, néhány pillanatig saját szavaival beszélgessen el a szívébe költözött szentségi Jézussal. De aki nem áldozott, annak is van éppen mit tennie. Ha más nem, hát gondolkodjék el azon, miért nem áldozik és vajon mikor lesz hajlandó meghallani az Üdvözítő invitálását a mennyei lakomára?

Szeressük a csöndet. A belső csöndet is, meg a külsőt is. Állandó zajban, lármában nehéz emberhez méltó életet élni. Nehéz azért, mert ahhoz a gondolkodás és az elmélyülés elválaszthatatlanul hozzátartozik. Ez pedig csönd nélkül nem megy. Éppen azért örüljünk, hogy a szentmise rendjébe is belekerült a csönd. Éspedig nem tetszés szerint, hanem kötelezően. Igyekezzünk ügyesen és okosan felhasználni lelkünk épülésére.

KATONA NÁNDOR